

Overvåking av takhekkende måker i Stavangerregionen

Rapport fra 2011-sesongen

Bjarne Oddane og Roy Mangersnes

Overvåking av takhekkende måker i Stavangerregionen

Rapport fra 2011-sesongen

Ecofact rapport 125

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Oddane, B. & Mangersnes, R. 2011. Overvåking av takhekkende måker i Stavangerregionen – Rapport fra 2011-sesongen. Ecofact rapport 125.
Nøkkelord:	Måkefugler, fiskemåke, sildemåke, overvåking, Stavangerregionen, bestandsutvikling
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-123-6
Oppdragsgiver:	Naturvernforbundet i Rogaland
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Bjarne Oddane
Prosjektmedarbeidere:	Roy Mangersnes
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Samarbeidspartner:	
Forside:	Den største fiskemåkekolonien innen overvåkingsområdet. Foto: Roy Mangersnes

www.ecofact.no

FORORD

Med bakgrunn i den store nedgangen i hekkebestanden av måkefugler i Rogaland og landet forøvrig, startet Naturvernforbundet i Rogaland i 2007 opp et overvåkingsprosjekt med fokus på takhekkende måker i industriområdene i Stavangerregionen. Denne rapporten tar for seg fjerde sesong av overvåkingen. Ansvarlig for gjennomføring er Ecofact AS ved Bjarne Oddane og Roy Mangersnes.

Prosjektet er blitt finansiert av Stavanger kommune, Sola kommune og Fylkesmannen i Rogaland.

Sandnes 11.10.2011

Bjarne Oddane

Innhold

FORORD	1
1 INNLEDNING	3
2 METODE	3
3 RESULTAT OG DISKUSJON	6
3.1 OVERVÅKING.....	6
3.2 VIDERE FRAMDRIFT OG PLANER.....	8
4 REFERANSER	9

1 INNLEDNING

Med bakgrunn i den store nedgangen i fiskemåkebestanden i fuglereservatene i Rogaland fra 2500 par i 1978 til 112 par i 2008 (Larsen 2008), og det faktum at det hekker forholdsvis mange måker på industritakene i Stavangerregionen (Oddane 2008 & 2009), startet Naturvernforbundet i Rogaland opp et overvåkingsprosjekt. Målet var å finne ut mer av disse takhekkende måkenes betydning for bestanden i regionen. Sesongen 2011 blir den fjerde sesongen med tellinger innenfor overvåkingsfeltene i industriområdene Dusavika, Risavika og Forus.

2 METODE

Det er blitt valgt ut tre ulike overvåkingsfelt i Stavangerregionen. Feltene er lokalisert til de tre største industriområdene; Dusavika, Risavika og Forus (se figur 2, 3 og 4). Tellingene blir gjennomført under rugeperioden i medio mai fra helikopter, og alle tak innen overvåkingsfeltene ble undersøkt. To personer deltar i tellingen; en til å telle og oppdage rugende måkefugler ved hjelp av kikkert og en til å fotografere tak med hekkende måker for kontrolltelling i etterkant (figur 1).

Figur 1. Alle industritak med hekkende måker ble fotografert for kontrolltelling i etterkant. Bilde viser to rugende fiskemåker og 1 rugende tjeld.

Figur 2. Avgrensing av overvåkingsområdet i Dusavika.

Figur 3. Avgrensing av overvåkingsområdet i Risavika.

Figur 4. Avgrensing av overvåkingsområdet på Forus.

3 RESULTAT OG DISKUSJON

3.1 Overvåking

Telling av hekkende måkefugler i de tre overvåkingsfeltene i Stavangerområdet er gjennomført for fjerde år på rad.

Tabell 1. Tabellen viser antall hekkende måker for hvert av de tre overvåkingsområdene for de tre sesongene overvåkingen har foregått.

Dusavika					
Art	2008	2009	2010	2011	2012
Fiskemåke	71	81	70	72	-
Sildemåke	0	0	3	2	-
Gråmåke	1	1	0	0	-

Risavika					
Art	2008	2009	2010	2011	2012
Fiskemåke	30	37	21	26	-
Sildemåke	0	0	2	2	-
Gråmåke	0	0	1	0	-

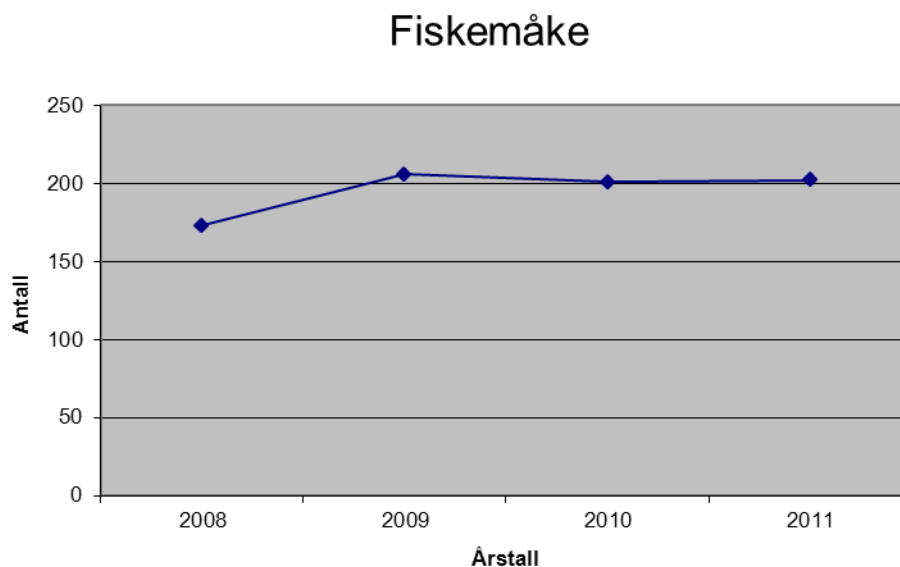
Forus					
Art	2008	2009	2010	2011	2012
Fiskemåke	72	88	110	104	-
Sildemåke	13	23	26	31	-
Gråmåke	1	1	1	0	-

Alle områdene til sammen					
Art	2008	2009	2010	2011	2012
Fiskemåke	173	206	201	202	-
Sildemåke	13	23	31	35	-
Gråmåke	2	2	2	0	-

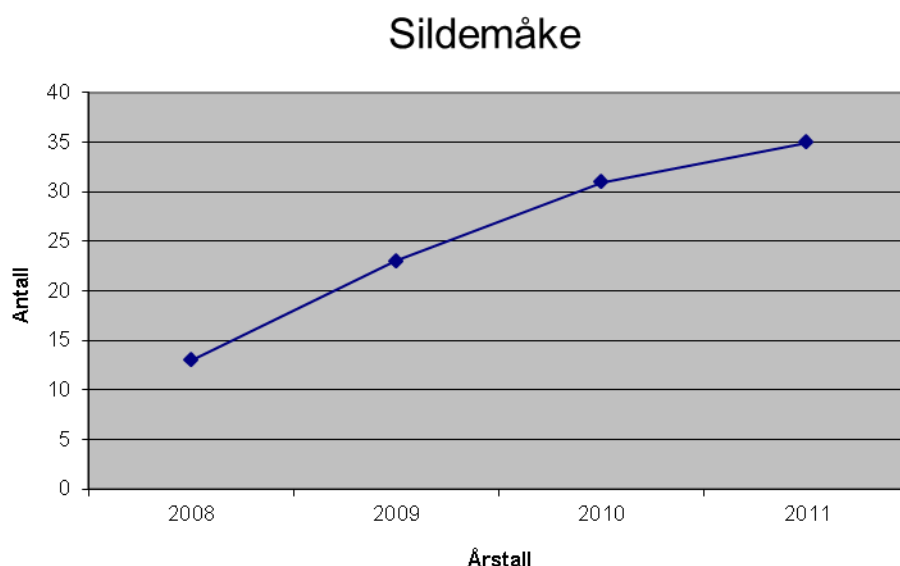
Det er ikke mulig å trekke ut noen konklusjon av en så kort tidsserie, men det ser ut for at hekkebestanden av fiskemåke for både Dusavika og Risavika er noenlunde stabil gjennom de fire årene overvåkingen har pågått. 2009 peker seg ut med noe høyere tall på hekkende fiskemåker, men det er nok naturlig at hekkebestanden svinger så pass fra år til år, da det i tillegg til de naturlige svingninger, også kommer inn mer eller mindre tilfeldige menneskeskapt element som jobbing på taket i hekketiden og evt. fjerning av reir. Sildemåken som ble registrert hekkende for første gang i Dusavika og Risavika i 2010 hekket også i 2011 med 2 par på hver plass.

For Forus har det vært en generell positiv trend i antall hekkende par for både fiskemåke og sildemåke. For fiskemåke har antall hekkinger vært på henholdsvis 72, 88, 110 og 104 par og for sildemåke 13, 23, 26 og 31 par for årene 2008, 2009, 2010 og 2011.

Generelt for alle tre overvåkingsfeltene kan vi se at antall hekkende fiskemåker er forholdsvis stabilt (se figur 5), mens antall hekkende sildemåker har vist en oppadgående trend (se figur 6).

Figur 5. Diagrammet viser antall hekkende par fiskemåke innen overvåkingsområdene for hvert av årene overvåkingen har pågått.

Figur 6. Diagrammet viser antall hekkende par sildemåker innen overvåkingsområdene for hvert av årene overvåkingen har pågått.

3.2 Videre framdrift og planer

For sesongen 2012 er det i tillegg til videre overvåking, planer om oppstart av et kodemerlingsprosjekt for å prøve å fremskaffe mer kunnskap om ungedødelighet, overlevelse og spredning for disse takhekkende måkene. Prosjektet vil også kunne gi svar på om måkene som blir fødd som «urbane» fortsatt vil bruke urbane miljøer som hekke- fødesøkings- og oppholdsområder og om det er forskjell i områdebruken på disse sammenlignet med måker oppvokset i skjærgården. Nedenfor følger en kort beskrivelse av det planlagte kodemerlingsprosjektet;

På grunnlag av overvåkingen vil de takene med mest hekkende måker bli valgt ut for merkingen av ungene. Alle ungene vil bli merket med en vanlig stålring fra Stavanger museum på høyre fot og en plastring med innpreget tall og bokstaver på venstre fot. Plastkodingen er hvit med svart skrift som er kodet med fire bokstaver og tall som begynner med "J". Hensikten med koderinger er at det er lettere å oppdage ringmerkede fugler og at man slipper å fange individet for identifikasjon. Resultatet er at man får flere kontroller av samme individ. Jo flere kontroller man får av individene, desto bedre kan fuglenes bevegelser følges over tid. Ved avlesninger av ringer kan vi få mer kunnskap om ungeoverlevelse, rekruttering, innvandring/utvandring samt også trekk og overvintringsområder. Ved å sammenligne disse parametrene med resultatene fra andre naturlige områder med tilsvarende kodemerlingsprosjekt (For eksempel i Vest-Agder) vil en kunne få verdifull informasjon om takhekkende måkers betydning for bestanden.

Fargemerkingen bør følges opp over en periode med årlig nymerking og avlesing av koderinger. Fiskemåken er normalt 4 år når den går til hekking (Morten Helberg *pers. medd.*).

4 REFERANSER

Larsen, V. A. (2008): *Hekkende sjøfugl i Rogaland 2008*. Fylkesmannen i Rogaland, Miljøvernavdelingen.

Oddane, B. (2009): *Overvåking av takhekkende måker i Stavangerregionen – rapport fra 2009-sesongen*. Ecofact rapport 2009-80

Oddane, B. (2008): *Sjøfugl i urbane strøk – konflikt eller sameksistens?* Naturforvalteren, rapport 2008-32

Muntlige kilder:

Morten Helberg